

SLOVENSKI vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

KOLENDAR
SLOVENSKE KOROŠKE

SPADA V VSAKO SLOV. HIŠO

Letnik III.

Celovec, v soboto 5. XII. 1948

Štev. 87 (180)

K občinemu zboru Kmečke zveze
za Slovensko Koroško

V zadnjem času je postalo popolnoma očitno, da vladajoči krogi nimajo resnega namena pomagati gospodarsko izčrpanemu kmetu, da bi krenil z rakove poti naprej. Oblasti nimajo interesa, da bi slovenskemu kmečkemu prebivalstvu pomagale pri nabavi orodja, strojev, plemenske živine in umetnih gnojil, pri zboljšanju polja in travnikov, pri popravilu gospodarskih poslopij in pri olajšanju dela.

Desettisoče šilingov so na Koroškem vrgli v protislovenske vojnouhujskaške prireditve v Grebinju, za »lovsko streljanje« v Borovljah in za proslavo 10. oktobra v Celovcu. Ogromno denarja so vrgli za luksuz in udobnost tujih letoviščarjev, pri čemer so imeli strašanske deficite. Samo prireditve »Wörthersee-Sportfeste«, ki kmetu v ničemer ni koristila, je pokazala v zaključni bilanci 50.000 šil. deficita. Delalo se je in se dela na elektrifikaciji železniške proge Spital — Beljak — Celovec, kar ni tako nujno potrebno, kakor mehanizacija, melioracija in elektrifikacija kmetijstva in s tem olajšanje dela na kmetih. Pustiti kmetijstvo v zaostalosti pa pomeni padati v vedno večjo prehranjevalno krizo. Toda tudi podpore v znesku 11 milijonov šilingov namenjene kmetijstvu je koroška deželna vlada tiho in za hrbtom potrebnih kmetov spremenila v nič. Malenkosti, ki jih je spomladi dala za znižanje cen umetnim gnojilom, od katerih pa bi prišlo le poprečno 10 šil. na kmeta, so šle v korist veleposestnikov in naših nacionalnih nasprotnikov; poslovanje OeVP-jevskih kmetijskih zadrug pa so za to še posebej poskrbeli.

V poletju je veljalo zvišanje cen mleku, živini, žitu in krompirju kot propagandni šlager za varanje kmečkega prebivalstva v dneh najtežjega dela. Da je bila in je to očitna sleparija, potrjujejo manipulacije pri odkupu krompirja, živine in žita. Ko je imel krompir ceno 70 grošev, so ga prodajali samo veleposestniki. Na Slovenskem Koroškem so o odkupu bili obveščeni samo pristaši BHS-a. V avgustu je ob vednosti oblasti segnalo na Dunaju in v Salzburgu okoli 700 vagonov krompirja, sedaj pa grozi Wedenig kmetom, ki so imeli slab pridelek krompirja, s prisilnim odvzemom krompirja ali večjo oddajo drugih pridelkov. V naših hlevih stoji veliko manj živine, kakor je je stalo spomladi, ker je oddaja odmerjena previsoko. Pri prisilni oddaji so živino kvalificirali po narodnosti in političnem prepričanju prizadetega kmeta. Živino so odvezemali, brez da bi jo plačali. Pri žitu bodo napravili profit samo veleposestniki in tisti, ki jih je že Hitler zalagal kot »kriegswichtige Lieferbetriebe« s semenjem, umetnimi gnojili, stroji in delovnimi močmi in ki so v stanu, da proizvajajo vagonске množine. Tako je zvišanje agrarnih cen razkrinkano kot manipulacija veleposestnikov, ki služi edinole koristim veleposestnikov in vmesnega trga. Za kmeta je bila samo vaba, on je ostal v istem položaju kot delavec.

Zaradi nemarnega gospodarjenja oblasti v poletju se že v prvih zimskih tednih zaostruje prehranjevalna kriza. Pliberški dogodki dokazujejo, da oblasti nameravajo v tej krizi izžemati in popolnoma osiromašiti slovenskega kmeta in da kot žrtev te krize predvidevajo celotno kmetijstvo Slovenske Koroške, da bi tako čimprej farmarizirali naše slovenske vasi. Veleposestniki, ki imajo popolno zaščito v oblasteh, že spet špekulirajo z oddajo. Delavstvo je že pokazalo, da se zna organizirati in boriti za svoj obstoj, ni pa še krenilo iz samotnega življenja k organiziranim nastopom in skupni borbi za svoje pravice in svoj gospodarski obstoj kmečko prebivalstvo.

Zato pa bo v prihodnjih mesecih padel

Resnica proti lažem

Tiskovna konferenca koroških Slovencev na Dunaju

Uredništvo Slovenskega vestnika je priredilo dne 1. decembra t. l. na Dunaju tiskovno konferenco, na katero so bili vabljeni novinarji inozemskega in avstrijskega tiska. Namen konference je bil, da koroški Slovenci spričo potvarjanja dejanskega stanja na Slovenskem Koroškem s strani avstrijskih oblasti informirajo svetovno javnost o svojem resničnem položaju in o svoji borbi za nacionalno in socialno osvoboditev.

Za tiskovno konferenco je bilo veliko zanimanje, kar je prišlo do izraza predvsem v izredno velikem številu navzočih avstrijskih in inozemskih novinarjev, ki so po izvajanih referatah živo in diskutirali in stavili številna dodatna vprašanja.

V svojem pregledu političnega, kulturnega in gospodarskega življenja koroških Slovencev, je tov. dr. Mirt Zwitter ovrgel vse lažne trditve avstrijske propagande doma in v tujini, češ koroški Slovenci so popolnoma enakopravni in imajo popolno svobodo in vse možnosti političnega, kulturnega in gospodarskega udejstvovanja. Poudaril je, da je na Koroškem predvsem pomanjkljivo izvajanje denacifikacije in je le tako mogoče, da se tudi bivši SS-Standartenführer in odločilni vodja nacistične pete kolone Hans Steinacher svobodno giblje in ga državni in strankarski uradi celo pritegujejo kot »strokovnjaka« za vprašanja Slovenske Koroške. Pod njegovim duhovnim vodstvom nemoteno veluje neonac. organizacija BHS in s svojimi Wurfkomandami, ki so sestavljene iz bivših SS-ovcev, terorizira slovensko in antifašistično prebivalstvo. Slovenskega kmeta Lovrota Kušca iz Blata pri Pliberku, ki je med žrtvami teh neofašističnih Wurfkomand in je umrl na posledicah fizičnega napada, smo pokopali šele pred par dnevi.

Ko je konkretno nakazal podobne napade na naše prireditve in posamezne Slovence in antifašiste, je omenil proti koroškim Slovincem naperjene prireditve nacistično-šovinističnih elementov — izzivalno »lovsko streljanje« v Borovljah, ki je bilo celo pod protektoratom avstrijske zvezne vlade, koroške deželne vlade, katoliškega ordinariata v Celovcu in britanske zasedbene oblasti ter proslavo zloglasnega plebiscita dne 10. oktobra v Celovcu — in ugotovil, da so oblasti

pritisak predvsem na kmeta. Če bo kmet pri tem iskal zaščito v OeVP-jevskem Bauernbundu, bo postal žrtev veleposestnikov. Njegova edina pot je združitev v Kmečki zvezi za Slovensko Koroško in povezava z delavskim gibanjem proti veleposestnikom in proti vmesnemu trgu. Druge poti za kmečko prebivalstvo danes ni.

K temu, da slovenske kmete na Koroškem poznajo samo pri dajatvah in plačevanju davkov, je danes treba še dodati, da jih hočejo z vsemi sredstvi gospodarsko uničiti in čim hitrejšim potom germanizirati Slovensko Koroško.

Kmetje, združeni v Kmečki zvezi za Slovensko Koroško, vodijo ostro borbo za svoje zastopstvo v deželni kmetijski zbornici, v okrajnih kmečkih zbornicah in v občinskih zastopstvih, za kmečkogospodarsko središče na Slovenskem Koroškem — za slovensko kmetijsko šolo, za svobodo paše po veleposestniških planinskih in gozdniških pašnikih, za znižanje cen in podporo pri umetnih gnojilih, semenskem žitu, plemenski živini, za odstra-

za te prireditve stavile na razpolago vsa javna prevozna sredstva, za organizacijo množične udeležbe iz vse dežele ter tudi iz Štajerske, Tirolske in Solnograške pa so bili upreženi žandarmerija, državni uradi in vsi župani. Dočim so sekretarju Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško več mesecev vstop v protikoroškim Slovincem naperjeno tako imenovano »zaporno cono« in tudi ostalim koroškim Slovincem preprečevali vstop vanj, je bila za udeležbo na »lovskem streljanju« v Borovljah odprta in vsakomur dostopna.

Ko je omenil zavračanje potnih dovoljenj vidnim predstavnikom Osvobodilne fronte in partizanskim invalidom, je tov. Mirt Zwitter dejal, da s takimi sredstvi

avstrijske oblasti skušajo zabraniti, da svet ne bi izvedel resnice o Slovenski Koroški in da lahko prinašajo potvorbe in hujskaška poročila o položaju na Slovenskem Koroškem. Tako potvorbo si je koroška deželna vlada dovolila preko časopisa »Wiener Illustrierte«, ko je žrtve nacističnega preganjanja koroških Slovencev enostavno spremenila v »izgnane« Avstrijce in folksdojčarje iz nove Jugoslavije. Samo v takih razmerah je mogoče, je poudaril tov. Zwitter, da fašistični banditi v neposredni bližini prvih mejnih straž jugoslovanske partizanske vojske skrunijo nagrobne spomenike padlih partizanov na Slovenskem Koroškem, kot je bil primer v Svečah v Rožni dolini.

„Kulturna svoboda“ koroških Slovencev

Ko je govoril o svobodi kulturnega udejstvovanja koroških Slovencev, je tov. Mirt Zwitter dejal, da nacistične Wurfkomande slej ko prej motijo slovenske kulturne prireditve ter neredko pred očmi avstrijske policije dejansko napadajo prireditelje in udeležence.

Dovoljenje za prirejanje iger pa je še vedno odvisno od nezakonite cenzure s strani kulturnega referata koroške deželne vlade.

Tudi gradnjo prosvetnega doma v Žitari vasi, ki je bil med vojno porušen,

„Enakopravnost“ slovenskega jezika

K popolni enakopravnosti koroških Slovencev, ki jo stalno poudarjajo, spada brez dvoma tudi enakopravnost slovenskega jezika v uradih in pred sodišči. Slovenska prosvetna zveza je po tem osnovnem demokratičnem načelu oddajala tudi svoje vloge pri uradih v slovenskem jeziku. Zanimivo je, da Varnostna direkcija dve prijavi SPZ ni vzela na znanje ter jih pod št. 15.157/SD/48/Q z dne 4. 10. 1948 vrnila Slovenski prosvetni zvezi z utemeljitvijo, da »je po sedanjih zakonitih predpisih nemščina določena kot uradni jezik na celotnem ozemlju republike Avstrije in je reševanje popolnoma slovenskih vlog treba odkloniti že zaradi tega, ker Varnostna direkcija ne more prevzeti nobene odgovornosti za pravne posledice, ki bi nastale iz napak

pri prevajanju. To dejstvo najbolj zavrača trditev dr. Gruberja v Londonu, češ, da delež koroških Slovencev v avstrijski upravi presega daleč, ki bi jim po njihovem številu odgovarjal. Ob dejstvu, da so na Slovenskem Koroškem prepovedana slovenska krajevna imena in uradne oznake, da jih nasilno odstranjujejo, da slovenske mladince za nabijanje takih slovenskih imen celo kaznujejo, predloženi akt še posebno osvetljuje popolno enakopravnost koroških Slovencev in predvsem ponovno naglašene določbe za obrambo »manjšin« v avstrijski ustavi. V zvezi s tem je zanimivo omeniti slični odlok koroške deželne vlade iz leta 1924 s podpisom tedanjega deželnega glavarja in današnjega predsednika OeVP Vincenca Schumy-ja. Zaželeno načrtno odstranitev slovenskega jezika iz javnega življenja pa najboljše označuje dejstvo, da je dne 13. 10. 1948, torej točno teden dni pozneje, tudi knezoškofijski krški ordinariat zahteval vloge v nemškem jeziku.

Slovenske šole na Koroškem

Šola na Slovenskem Koroškem služi nadalje v prvi vrsti germanizaciji. Z začetkom novega šolskega leta so bili vsi bivši nacistični učitelji in izkušeni germanizatorji slovenske mladine zopet postavljeni v službo, dočim so bili premeščeni slovenski učitelji v oddaljene kraje. Ministrstvo za pouk tudi do danes še ni odgovorilo na zahtevo Slovenske prosvetne zveze po ustanovitvi slovenske srednje šole v Celovcu. Zato se je moralo letos spet 48 slovenskih mladincev boriti za potni list, da lahko obiščejo slovensko srednjo šolo v Sloveniji. Zato slovensko ljudstvo na Koroškem pač vidi svojo šolo v prosvetnih društvih, kar priča predvsem lepo število interesentov za nameravane ljudske univerze. S posebnim navdušenjem je slovensko ljudstvo pozdravilo tudi novi mesečnik »Svo- (Nadaljevanje na 2. strani.)

Zato naprej v borbo za našo gospodarsko enakopravnost! Blaž Singer

PO ŠIRNEM

SVETU

Odpor proti De Gasperijevi politiki

Praga, (IP). Češkoslovaška vlada je na eni izmed svojih zadnjih sej sklenila, da bo tudi letos brez razlike vsem nameščencem in vajencem izplačala božični prispevek in sicer dobijo: nameščenci nad 20 let 1.200 č. kron, od 18 do 20 let 900 č. kron, od 17 do 18 let 650 č. kron, od 16 do 17 let 450 č. kron, mlajši pa 300 č. kron. Te prispevke, ki jih dobijo vsi državni in privatni nameščenci, bo vlada izplačala v teku meseca decembra. Ti prispevki bodo državnih blagajno obremenili za 5 in pol milijarde č. kron.

Tirana, (TASS). Prezidij Ljudske skupščine Ljudske republike Albanije je odlikoval ministrskega predsednika generalnega polkovnika Enverja Hodžo z ordenom »Narodnega heroja«.

Berlin. — Ameriški vojaški guverner general Clay je zastopnikom zavezniškega tiska v Berlinu izjavil, da bo število brezposelnih v zapadnih sektorjih Berlina v teku zimskih mesecev naraslo na okoli 500.000.

Marseille. — Vsled aretacije dveh funkcionarjev sindikata trgovske mornarice so delavci v Marseille-u stopili v dveurno stavko in organizirali protestno zborovanje.

Jeruzalem. — V prisotnosti zastopnikov za premirje pri Organizaciji združenih narodov so zastopniki židov in Arabcev za področje Jeruzalema podpisali pogodbo o premirju.

New York. — Stavka pristaniških delavcev na zapadni obali Pacifika, ki traja že tri mesece, kljub pogajanjem še vedno ni končana. Stavkajoči bodo o tem, ali bodo zvišanje mezd za 15 centov na uro, ki so jih jim ponudili, sprejeli ali ne, šele razpravljali.

Praga, (TASS). Pogajanja o dansko-češkoslovaški plačilni pogodbi in o ugotovitvi in razširitvi medsebojnih trgovinskih odnosov, ki so bili v Kopenhagenu, so bila uspešno končana.

Nanking. — Po poročilih francoske telegrafске agencije je Koumintangova vlada sklenila, da bo izpraznila glavno mesto Nanking. Del uradov se bo preselil v Kanton, ostali del pa v Čunking. Hkrati bodo Nanking zapustile družine uradnikov in višjih vojaških predstavnikov.

Budimpešta. — Sindikalni svet Madžarske je poslal generalnemu sekretarju OZN Trygve Lie-u brzojavko, v kateri protestira v imenu 1.600.000 organiziranih delovnih ljudi proti nezakonitemu ravnanju monarhofašistov z grškimi sindikalnimi voditelji. Sindikalni svet Madžarske prosi v brzojavki Trygve Lie-a, da bi posredoval pri grški vladi v interesu 34 obtoženih sindikalnih voditeljev.

Sofija. — Mladinske brigade so končale v šestih mesecih 15 dni pred dočlenim rokom cesto Dobrič — Catalag. Vrednost teh del znaša 27.350.000 levov. Prav tako je bila zgrajena cesta Jugovo — Manastir. Ta cesta bo olajšala dovoz lesnega materiala za potrebe industrije.

Varšava. — Direktor oddelka za tisk in informacije poljskega ministrstva za zunanje zadeve, minister Viktor Gros je dal na tiskovni konferenci nekaj podatkov o povratku poljskih povratnikov in izseljencev v domovino. V Poljsko se je vrnilo iz Vestfalije 138.626 repatriirancev in 4.745 izseljencev, iz Belgije pa 948 repatriirancev in 3.576 izseljencev, ki so se izselili iz Poljske že pred vojno.

Budimpešta. — V Pragi so podpisali madžarsko-češkoslovaški trgovinski sporazum ki bo veljal do 31. decembra 1953. leta. Poudarjajo, da bo sporazum pospešil blagovni promet med Madžarsko in ČSR in utrdil prijateljstvo med obema narodoma.

London. — V Spodnjem domu je med branjem zakonskega načrta o »civilni obrambi« komunistični poslanec Piratin izjavil, da bo nastopila Komunistična partija Velike Britanije proti temu zakonskemu načrtu, ki pomeni samo ukrep za psihološko pripravljanje prebivalstva na vojno. Ta zakonski načrt določa med drugim podaljšanje kadrovskega roka, povečanje proizvodnje lovskih letal za 200 odstotkov.

Rim, (Tanjug). Italijanski parlament je začel debato o zunanji politiki De Gasperijeve vlade. Prvi je govoril vodja socialistične stranke Pietro Nenni, ki je v več kot triurnem govoru ostro obsodil vladno vojnopolitično politiko za priključitev Italije k zahodnemu vojaškemu bloku pod vodstvom ameriških imperialistov.

Nenni je v začetku svojega govora poudaril, da je ta razprava potrebna zlasti po potovanju predsednika italijanske vlade v Bruselj in Pariz. Medtem ko so v palači Chaillet dolge borbe, od katerih pričakujejo narodi sveta mir, pa pripravljajo hkrati v Londonu, Bruslju in Parizu, kakor tudi v drugih prestolnicah držav ameriških satelitov — v Rimu, Atenah in Madridu, vojne načrte. Hkrati je večina Generalne skupščine OZN zavrnila predlog Sovjetske zveze za splošno razorožitev. Danes smo pričeli odkrite kampanje za pripravo januarskega zasedanja

Proti izročitvi Porurja nemškim industrijem

Pariz, (Tanjug). V francoski narodni skupščini se je pričela razprava o Porurju. Kakor je znano, je sklep anglo-ameriške vojaške uprave o vrnitvi Porurja nemškim industrijem povzročil veliko razburjenje v francoski javnosti. Zavoljo tega je več političnih strank predložilo interpelacijo vladi v narodni skupščini.

V imenu komunistične parlamentarne skupine je govoril poslanec Francois Byoux, ki je obdolžil francosko vlado, da je s svojo politiko odstopov pred zahtevami ameriških imperialistov izročila Porurje v roke finančnih mogotcev. Ko je razčlenil razloge, ki so privedli do sklepa, naj se izroči Porurje nacističnim kapitalistom, je dejal, da je ta sklep rezultat politike pripravljanja na vojno.

»Medtem ko demokratične sile«, je izjavil Byoux, »slavijo zmago nad sovražnikom na Kitajskem, napredujejo v Grčiji, se krepijo v vsej Evropi in tako gradijo

Drobne novice

V Novem Sadu gradijo rečno pristanišče. Graditi so ga začeli nedavno. To bo eno največjih jugoslovanskih pristanišč ob Donavi. Novo pristanišče bo precej razbremenilo promet, zlasti na progi Beograd — Novi Sad.

Proizvodnja stavbnega gradiva v Srbiji. Do 20. novembra je industrija stavbnega gradiva izpolnila letni proizvodni plan do 95 odstotkov. Zidakov so izdelali 82 odstotkov določene količine. Zelo je primanjkovalo delovnih moči. Plan za proizvodnjo strešnikov so preselili za 4 odstotke. Mavec so izdelali 98 odstotkov proračunanih količin, cementa 85 odstotkov in marmorja 86 odstotkov.

splošno popravilo vojnih ladij, stavljanje vojaških oporišč na razpologo ZDA in pripravljanje »atlantske zveze«.

Rim. — Po poročilih iz novinarskih krogov je prodal Vatikan ameriški vladi 1000 delnic Sueškega prekopa, ki jih je žena Napoleona III. podarila papežu leta 1869. Pogodba je bila sklenjena med svetnikom finančne uprave Vatikana Bancarom in nekim uradnikom ameriškega predstavništva v Vatikanu. Ameriški predstavnik v Vatikanu Taylor je že več let vztrajno zahteval, naj mu Vatikan proda te delnice.

New York. — Havanski list »Noticias de Oj« poroča iz Čileja, da je poslal »Nacionalni odbor odpora« OZN poziv, naj takoj izda ukrepe za rešitev 500 čilskih političnih jetnikov, ki so pričeli 15. novembra gladovno stavko v protest proti nečloveškemu ravnanju v koncentracijskem taborišču Pisagua. Odbor poziva OZN, naj prepreči smrt na stotine nedolžnih žrtev, ki so zagrešile samo to, da se borijo za demokratične ideale in srečo človeštva. Odbor predlaga, naj bi poslala OZN posebno komisijo, ki bi proučila pogoje v taborišču Pisagua.

Rim. — (Tanjug) Disciplinska komisija Združenja italijanskih novinarjev je izključila iz članstva urednika časopisa »Momento Sera« Carbona zaradi objavljanja lažnih poročil. Komisija je tudi ugotovila, da je Carbone dobil za objavljane člankov, ki klevetajo Sovjetsko zvezo, od predsedstva italijanske vlade 30.000 lir.

ameriškega kongresa, na katerem bodo sprejeli nov zakon, ki je popolnoma vojnopolitično značaja. V tem splošnem mednarodnem položaju skuša italijanska vlada spraviti Italijo v vojaški tabor zahodnih imperialistov.

Nenni je nato dalj časa govoril o konkretnih primerih prevar De Gasperijeve vlade, ko je prepričevala italijansko ljudstvo, da priključitev Italije k Marshallovemu načrtu ne bo pomenila izgubo narodne neodvisnosti in da se država zaradi tega ne bo vpregla v vojaški voz zahodnega bloka. Obsodil je demagogijo predsednika vlade De Gasperija in zunanje ministra grofa Sforze in razkrinkal stališče vseh predstavnikov vladne koalicije, ki se zavzemajo za »ustanovitev evropske zveze«. Toda evropska zveza, za katero se zavzemata tako goreče poleg Saragata v Italiji tudi vojni hujskač Winston Churchill in vodja fran-

coskih desnih socialistov Leon Blum, je dejansko zahodni blok z drugim imenom. To je dejansko ameriški vojaški blok z močno napadalno Nemčijo na čelu.

Nenni je zatem poudaril, da je vlada zlorabila vprašanje Trsta, ki je ostalo nerešeno prav zaradi tega, ker je De Gasperijeva vlada odklonila neposredne razgovore z Jugoslavijo. Italija je zaradi vladne politike zgubila tudi afriške kolonije. Namesto da bi bila pobudnica priateljskih odnosov z vsemi, tekmuje zlasti De Gasperi in zunanji minister Sforza v nesramnem klevetanju Sovjetske zveze in držav ljudske demokracije in strašila italijansko ljudstvo s tem, da mu baje grozi s te strani nevarnost. Vendar je jasno, da sta prav De Gasperi in Sforza tista, ki povzročata nevarnost.

Nenni je nato govoril o posledicah marshallizacije Italije. Vedno smo bili mnenja, je poudaril, da je Marshallov načrt orodje za izvajanje Trumanovega nauka zaslužnjevanja evropskih narodov. Truman je priznal v svojem poročilu kongresu to, kar skrivajo De Gasperi in drugi člani italijanske vlade pred italijanskim ljudstvom. Truman je odkrito dejal, da je brezposelnost večja, kot je bila, da italijanska industrija hitreje propada kakor prej.

Na koncu je Nenni razčlenil smer sedanje De Gasperijeve vlade in poudaril, da je glavni položaj sedanjih oblastnikov njihova skupna borba proti komunizmu in skunno pripovedovanje o dozdnevni komunistični nevarnosti. Tako sta svoječasn govorila v Italiji tudi Mussolini in grof Ciano, samo s to razliko, da je danes ljudski odpor proti taki politiki mnogo večji, kajti italijansko ljudstvo se je obogatilo z dragocenimi izkušnjami težkih posledic take lažne politike.

čedalje bolj trden jez proti vojni in proti imperializmu, pa anglo-ameriški imperialisti brez trohe vesti mislijo na oboroženo borbo proti Sovjetski zvezi in ljudskim demokracijam.

Govornik je opozoril na stike med ameriškim in nemškimi kapitalisti, ki bi utegnili postati zelo nevarni za Francijo. »So pa tudi koristi francoskih kapitalistov. Zato de Gaulle protestira, ker meni, da te koristi niso zavarovane.« Govornik je navedel predloge Komunistične partije, naj se Porurje ne izroči nemškim nacistom, naj se zagotovi izplačevanje reparacij, ustavi pošiljanje železne rude iz francoskih rudnikov..., izvede internacionalizacija Porurja ter odpovedo vse pogodbe, ki so povezale Francijo z vojno politiko imperialističnega tabora.

Usoda Berlina je odvisna od zapadnih sil

Berlin, (TASS). Na konferenci berlinske organizacije Enotne socialistične stranke Nemčije je po govoru predsednika Wilhelma Piecka, ki je na kratko razložil bistvo bližnjih nalog za ohranitev enotnosti v Berlinu, je poročal prvi predsednik berlinske organizacije Yendrecki, ki je poudaril, da je razbiški mestni svet dejansko prenehal obstojati in da je sedaj usoda Berlina odvisna od berlinskih delavcev in naprednih demokratičnih sil. Treba je ustanoviti novo enotno mestno upravo, ki bi vzpostavila v Berlinu demokratični red.

Nova mestna uprava bo morala upoštevati vse sklepe, ki jih je sprejel mestni svet o socializaciji in šolski reformi. Prepovedati je treba vsako vojno propagando. Šele po uvedbi demokratičnega reda, je končal Yendrecki, bodo ustvarjeni pogoji za demokratične volitve v vsem Berlinu. Berlin mora biti znova enoten, Enotna socialistična stranka Nemčije pa je sila, ki bo to uresničila.

Namestnik predsednika mestnega sveta Otmar Göschke je med razpravo izjavil, da ga je obiskalo v zadnjih dneh 130 delegacij podjetij vzhodnega in zapadnega

dela Berlina, ki so zahtevale novo mestno upravo, ustanovitev enotne uprave v Berlinu in odvzem marke »B« iz obtoka.

Proslava Dneva republike na Dunaju

Ob proslavi 5. obletnice II. zasedanja AVNOJ-a in Dneva republike je priredil politični predstavnik in pooblaščen predstavnik Federativne ljudske republike Jugoslavije na Dunaju Jaka Avšič dne 29. novembra t. l. slavnostni sprejem, ki so se ga udeležili predstavniki štirih zasedbenih sil, člani avstrijske vlade ter predstavniki javnega in kulturnega življenja Avstrije.

Proslave so se na povabilo političnega predstavnika FLRJ na Dunaju udeležili tudi predstavniki Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško, med njimi predsednik tovariš dr. France Petek in sekretar tov. Karl Prušnik — Gašper.

V nedeljo dopoldne so obiskali pooblaščenega ministra Avšiča državljani FLRJ, ki živijo v Avstriji, in mu čestitali k Dnevni republike. Sindikalna podružnica uslužbencev FLRJ na Dunaju je priredila za Dan republike slavnostno akademijo.

Resnica proti lažem

(Nadaljevanje s 1. strani)

boda«, ki ga izdaja SPZ. Izid slovenske revije v Celovcu po 70. letih je najboljši dokaz za neukrotljivo življenjsko voljo in željo po kulturnem ustvarjanju teptanega koroškega ljudstva, ki se bori za svobodo.

Gospodarsko zatiranje koroških Slovencev

Glavno orožje avstrijske politike proti koroškim Slovincem je gospodarsko izkoriščanje in zatiranje koroških Slovencev. S pomočjo gospodarskega zaslužnjevanja skušajo ohromiti in onemogočiti osvobodilno borbo slovenskega ljudstva na Koroškem. Zato z vsemi sredstvi ovirajo predvsem razvoj slovenskih zadrug. Medtem ko avstrijska vlada oznanja »polno svobodo združnega udejstvovanja koroških Slovencev«, je vrhovno sodišče republike Avstrije šele pred nekaj dnevi ponovno razpustilo 16 slovenskih zadrug, ki so jih svoječasno nacisti uničili in s tem pravno priznalo stanje, ki ga je ustvaril oboroženi gestapovski teror. Prav tako so doslej z vsemi sredstvi zavlačevali povrnitev uropanega premoženja slovenskim izseljencem.

Nato je tov. Mirt Zwitter prikazal nekaj konkretnih primerov in poudaril, da to imetje še vedno upravljajo ljudje, ki so ga svoječasno s pomočjo gestapa uropali slovenskim zadrugam in slovenskim organizacijam.

Ko je govoril o zadržanju avstrijske vlade v tem vprašanju, je dejal, da je vlada na številne proteste in intervencije slovenskih zadrug sicer obljubila ugodno rešitev, za kulisami pa pripravljala nove ukrepe za gospodarsko zatiranje.

To se izraža tudi v odklonitvi številnih obrtniških dovoljenj koroškim Slovincem, kar je prav tako v nasprotju s trditvami avstrijske vlade in njene propagande o »popolni enakopravnosti in svobodi udejstvovanja« koroških Slovencev.

Predvsem hudo pa je zatiranje slovenskega kmeta pri razdelitvi kontingentov za oddajo, pri dodelitvi gradbenega materiala itd., o čemer piše »Slovenski vestnik« v vsaki številki. Tako avstrijske oblasti pojmujejo enakopravnost koroških Slovencev, ki o njej toliko govorijo, da bi preslepili demokratično javnost.

Po naši zemlji

Sveče

Slučajno mi je prišel v roke list »Koroški Slovenec« od decembra leta 1921. Bral sem v tej številki nek dopis iz Sveč, kateri je bil pisan za tedanje razmere, a se mi je tako dopadel, da ga v prepisu pošiljam uredništvu našega Vestnika, da ga priobči ponovno, ker se mi zdi, da odgovarja skoro popolnoma tudi današnjim prilikam. Torej poslušajte:

»Oh kako je bilo v Svečah včasih fletno. Kako rad sem zašel tja med vesele fante in dekleta. Zares, ne bi se človek mogel naveličati med njimi. Ob hladnih poletnih večerih so se razlegale vesele pesmi naših fantov in deklet tja čez polje proti Dravi, in celo tja gor do Gorjancev. Donele so celo tja na vrh Kočne. Vse je bilo tako prijazno, tako domače! Komu se kaj takega ne dopade? In društvo je bilo v Svečah. »Kočna« z njenim pevskim zborom, to je bil ponos Svečanov. In kako tudi ne? Saj je celo slavec utihnil v grmovju, kadar je zaorila njih pesem. Pa ti igralci! Da jih nima cel Rož in tudi ne vem če Podjuna. Vse, česar so se lotili, so izpeljali nad vse izvrstno: Trije tički, Revček, Andrejček itd. to je bilo smehla.

Ko je po plebiscitu 1920 spalo še vse okrog v neki omotici, se je prvo društvo ganilo v Svečah. »Kočna« je klicala gledat »Domena«. Vsaktero oko je bilo solzno, pa spet se nam je zjasnilo lice, tako jih je znal premetati berač Urh.

Kako milo je tedaj zadonela pesem: Mrzel veter tebe žene, drobna tičica od nas. Čez hribe in doline, kjer prijatelj mi živi. In ona: Nmaj čez izaro, kjer je dragi dom z mojo zibelko. Zdaj pa vse minuvo je, ni več moj dragi ljubi dom. Fantje, saj veste, kakšne so bile tedaj razmere in k temu še pesem. Ne morem vam popisati tedajšnjih občutkov mojega srca. Zdelo se je človeku, da bi vas poslušal celo večnost. Težko sem se ločil od Vas. Kako smo si vsi, ki smo Vas slišali, že-

leli prav kmalu spet prisluhniti Vaši melodiji. In res, kmalu smo se spet sešli in tedaj sem Vas menda slišal zadnjič. Buči, buči morje Adrijsko, bilo nekdanj si slovansko, tako je donela Vaša pesem. In še dalje: Morje, morje, kam si djalo, si li jadra pokopalo, da jih videti več ni? Ni jih morje pokopalo, ob pečinah ni razdjalo, tega kriv je tuji meč. — Razšli smo se.

In danes? Sveče, rojstna vas naših nekdanjih narodnih voditeljev Einspielerjev, ponos Rožanov, spe. Megla zakriva za Vašim hrbtom Kočno. A tudi društvo »Kočna« je zamotano v neko meglo. Ni toplote in sonca, mraz pritiska. Pa tudi delavnost in medsebojna ljubezen je izginila. Toda kam? Nehote mi prihaja v spomin Vaša pesem: Morje, morje, kam si djalo? Vas fante vprašam: Kje je Vaš ponos, vaša delavnost? Je li kriv tega tuji meč, se hočete ukloniti tujcu? Mislim, da ne! Torej na delo! Naj mraz je al vroče. Kdor delati more, pa noče, zanj krop je predober naslan. . . Zbudite Vaše društvo, zberite Vaš pevski zbor, napnite strune na tamburicah, otresite prah raz Vaše dramske opreme in prav kmalu zaigrajte kako lepo igro. Tedaj bodo Sveče spet ponos celega Roža.

S'ov. Plajberk

Dne 21. novembra t. l. smo imeli pri nas v Slovenem Plajberku občinski informativni sestanek Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško. Člani naše ljudske organizacije so se zbrali v velikem številu, da se na sestanku pomenijo o političnih dogodbah ter o domačih vprašanjih. Prišel je tudi tovariš iz Celovca, ki je govoril o političnem položaju. Posebno je razčlenil današnji položaj v Avstriji, kjer se napredne sile borijo proti izkoriščanju in izžemanju, za boljši življenjski položaj delovnega ljudstva. Poudaril je tudi razmere na Koroškem in nakazal, kako nas reakcionarne oblasti ovirajo v naši borbi, kako nam odrekajo najosnovnejše demokratične pravice in kako nas skušajo z vsestranskim terorjem privesti z naše borbene poti. Vsi smo z velikim zanimanjem spremljali besede referenta, nato pa smo razvili živahno diskusijo, v kateri smo vsak posamezni povedal svoje mnenje in izrazili svoje želje ter težkoče. Skupno smo razčlenili vsa vprašanja, ki nas najbolj zanimajo, nato pa smo vsi zadovoljni odšli domov.

V torek, dne 23. novembra t. l. se je poročil naš tovariš Picelnov Foltej. Za svojo življenjsko družico si je izbral tov. Roziko, Bovčarjevo na Mačah. Oba mlada zakonca vsi dobro poznamo, posebno znana pa nam je Bovčarjeva družina, ki je med zadnjo vojno morala mnogo pretrpeti. Celotno družino so nacistični zločinci odvedli v koncentracijsko taborišče

Dachau, ker je bila zavedna in se je tudi med najhujšim terorjem uprla nacističnim nasilnikom. Sina Florija pa so gestapovci zahrbtno ustrelili.

Ohcet je bila na Bovčarjevem domu, kjer smo za kratek čas pozabili vse gorje ter se pošteno veselili. Pozno v noč smo se stari in mladi vrteli v veselem plesu.

Mlademu paru želimo mnogo sreče in mu kličemo: Na mnoga leta!

Bilčovs

Stari pregovor pravi: Klemen zaklene, Katarina pa odene. Pa letos je Klemen res zaklenil, to se tolmači tako, da če na dan sv. Klementa pritisne mraz, je to dobro znamenje za ozimino, kajti če zmrznejo, obstoji mnogo manj nevarnosti, da nam zimska žita vzame zima. Tako je za letos spravljen ves pridelek in lahko sedaj delamo bilanco o uspehu našega dela v tekočem letu. Reči moramo, da je pri nas letos samo rž dala poprečno zadovoljiv pridelek. Z žetvijo pšenice, ovsa, ječmena se pa ne moremo hvaliti. Koruza in krompir pa sta letos popoln odpovedala, kar je posledica preobilnega dežja. Tudi pesa in zelje sta bila jako slaba. Ajda pa je dala samo tam boljši pridelek, kjer so jo bolj pozno sejali, drugače pa je bila zelo slaba. Sicer ni bilo nevarne slane, a jo je posušil jug. Tudi sadja pri nas po večini ni bilo veliko. V naših shrambah se sodovi za mošt sušijo in čakajo prihodnje jeseni, če bo kaj boljša.

Tudi naši čebelarji žalostno pripovedujejo, da je bilo letos za nje nerodovito leto. Sedaj pa čakajo na čebelin sladkor, kateri je morda zaležal neke v Italiji. Tako naš kmet s skrbjo premišljuje, kako bo mogel zadostiti velikim zahtevam po oddaji raznih pridelkov. Gospodje pa ne razumejo, da je kmečki stan res težki stan.

Blato - Šmarjeta

Ker naš »Vestnik« objavlja vse novice iz naših slovenskih krajev, ne more prezreti tudi tega pomembnega dogodka. Broman Zepej, posestnik Jurjeve kmetije v Šmarjeti, se je zares oženil. Dolgo so že opazovali njegovi najožji prijatelji, da je čisto nameril korake odnoso usmeril svoje motorno kolo k Milaču na Blato. Kmalu je bilo vsem jasno; Zepej ljubi in snubi Milačevo Micko. Ni imel slabega okusa. Milačeva Micka je dekle, da je malo takih. Pridna je, delavna, dobro vzgojena in dobra pevka ter požrtvovalna prosvetna delavka. In po dolgotrajni, vztrajni in iskreni ljubezni sta se vzela. Tiste poročne dneve je bilo povsod prav praznično razpoloženje, posebno v srcih Zepeja in Micke. Slovenski moški zbor je zapel svojemu zvestemu tovarišu pevcu in tovarišici pevki v soboto zvečer pri

Vse čitatelje Slovenskega vestnika

OPOZARIAMO

na bližajoče se božične praznike in na Novo leto. Kakor smo vsako leto priobčili v našem listu nešteto voščil, ki so jih poslali čitatelji lista iz vseh krajev in vasi naše Slovenske Koroške, tako bomo tudi letos stavili našim čitateljem na razpolago potrebnega prostora v listu.

V ta namen prosimo vse naše prijatelje, ki želijo voščila v letošnji božični številki, da izpolnijo naslednje vrstice, izrežejo obrobjeni listek in ga pošljejo upravi Slovenskega vestnika, Celovec-Klagenfurt 1, Postschliessfach 272. Čitatelji, ki želijo voščila s posebnim besedilom, prosimo, da priložijo izpolnjenemu listku poseben list, na katerega napišejo zaželjeno besedilo.

Da bomo božično številko lahko pravočasno in okusno uredili, prosimo, da nam pošljete izpolnjene listke najkasneje do 15. decembra 1948.

Uprava

Ime _____
naslov _____
poklic _____
podpis _____

Milaču in Juriju podoknice in nato so v tovariškem razpoloženju praznovali do ranega jutra. V ponedeljek, po cerkvenih obredih v Šmihelu, so se zbrali številni gostje na svatovski pri Ciglerju. Postrežba je bila odlična in dobre volje ni manjkalo do poznih jutranjih ur, ko se je srečni par poslovil in se podal na svoj dom k Jurju in sončno Šmarjeto. Želimo obema, Zepeju in Micki, v življenju mnogo lepih, jasnih sončnih dni!

Omejitev uradnih ur za stranke pri finančnem uradu v Celovcu

RAZGLAS

Vsled nujnega dela je postalo potrebno, da so omejitve uradne ure za posameznike oz. za stranke (z vključno telefonskim prometom) pri oddelkih za odmero (Veranlagungsstellen) in pri oddelku za ocenjevanje (Bewertungsstelle). Do nadaljnjega bodo na teh oddelkih sprejemali stranke samo vsak torek in vsak četrtek od 8. do 12. ure.

Na finančni blagajni sprejemajo davčno-obvezne stranke samo ob četrkih.

Sekretariat

Kmečke zveze za Slovensko Koroško.

SPD »Drava« v Glinjah priredi v nedeljo, dne 5. decembra 1948 Miklavžev večer.

Kmečka zveza za Slov. Koroško

sklicuje svoj

POKRAJINSKI OBČNI ZBOR

za sredo, dne 8. decembra 1948 ob 9. uri v Celovcu, gostilna Roth (Pfarrhofgasse). — Poleg organizacijskih vprašanj bomo razpravljali tudi o aktualnih gospodarskih in strokovnih vprašanjih. — Obč. zbor bo trajal cel dan. — Vse delegate in goste vabimo, da se zanesljivo udeležijo občnega zbora.

Pokrajinski odbor

12

FRANCE SLOKAN:

POVEST O BELEM KRUHU

TRETJE POGLAVJE

In kaj bomo dosegli

1. Čez pet let bomo dvakrat bogatejši. Morda se ti zdi, da ne obljubljam mnogo. Praviš, da ima dvakrat nič tisti, ki sploh nič nima. Berač, ki ima le dva dinarja, ima samo štiri dinarje, če se njegovo »bogastvo« pomnoži dvakratno.

Čprav je Jugoslavija po narodnem dohodku med najzadnjimi državami, vendar nismo berači. Kaj je narodni dohodek? Narodni dohodek je vsota vseh dohodkov, ki jih ustvari delo v državi. Naša država je bila doslej kakor pred vojno (leta 1939) kmetijska. Tako zaostalo kmetijstvo, kakršno je naše, seveda nima toliko dohodkov, kakor bi jih lahko imela primerno razvita industrija. Samo ena velika tovarna lahko izdela na leto za več milijonov dinarjev blaga. Da pa kmetijski dohodki dosežejo takšno vrednost, je treba dobro obdelati že precej zemlje.

Leta 1939 je bil narodni dohodek Jugoslavije ocenjen na 132 milijard dinar-

jev. Če računamo, da je bilo tedaj 15 milijonov prebivalcev, je odpadlo na prebivalca 8800 din. dohodka. To se pravi, toliko bi znašal delež posameznika na leto, če bi bil narodni dohodek razdeljen enako na vse prebivalstvo. Toda narodni dohodek se je tedaj stekal v žep kapitalistov. Narodni dohodek iz tistih časov nam je pa merilo, koliko je bilo tedaj vredno naše delo: koliko je znašala vrednost pridelkov in izdelkov. Če bi vrednost vse proizvodnje ostala tako nizka tudi v naprej, bi ostali reš berači.

Nočemo ostati berači. Trdno smo se zrotili, da bomo premagali bedo in zaostalost. Dohiteti hočemo industrijske države. Toda to je mnogo premalo povedano. Leta 1939 je znašala vrednost industrijske proizvodnje na prebivalca 3378 dinarjev in na industrijo je odpadlo le 45 odstot. vsega dela, to se pravi niti ne polovica. Se huje je pa bilo, da je industrija izdelovala sorazmerno malo tako imenovanih proizvodnih sredstev, to se pravi strojev, na-

prav orodja, ki so potrebni za nadaljnji gospodarski razvoj; teh predmetov je industrija izdelovala le 43 odstot. vse svoje proizvodnje. Povedati bi bilo treba še, da je znašala tedaj vrednost kmetijskega blaga le 63,8 milijarde dinarjev in da bo leta 1951 dosegla višino 96,7 milijarde.

Da se pa ne bova preveč ustrašila števil, jih ne bova trosila tako na gosto. Morda bi koga zanimalo, koliko je znašal narodni dohodek v drugih industrijskih državah, toda zdaj boš najbrž zadovoljen že s tem, če povem, da je bila Jugoslavija med zadnjimi. Zadovoljen... Seveda pa nisi zadovoljen, da smo bili tako »apredni«. Kljub vsemu pa ne smeš misliti, da dosega narodni dohodek v visoko razvitih industrijskih državah pravljeno visoke vsote. Vzemiva kot primer Českoslovaško, ki je ena najmočnejših industrijskih držav v srednji Evropi, čeprav je Slovaška še kmetijska dežela. Na Českoslovaškem je samo dva milijona manj prebivalcev kakor pri nas (nekaj nad 12 milijonov). Letošnji narodni dohodek je ocenjen nad 160 milijard českoslovaških kron, krona pa velja toliko kakor naš dinar. Pri nas se bo narodni dohodek do leta 1951 povečal nad 255 milijard din. Za koliko bodo postali bogatejši v tem času na Českoslovaškem, ne vemo. Toda ali ne bomo prekosili? Naš narodni dohodek se bo skoraj podvojil, zakaj dvakrat 132 milijard je 264.

Ali si se v tem poglavju že naučil kaj računati? Morda si že zračunal, da bo leta 1951 znašal narodni dohodek na prebivalca okrog 16.000 din. Pri tem računu seveda ne smeva pozabiti, da bo ta narodni dohodek v resnici narodni, to se pravi ljudski in se ne bo izgubil v blagajnah kapitalistov in ne bo odhajal v tujino.

Da bomo torej dvakrat bogatejši. Po višini narodnega dohodka, po vrednosti proizvodnje. To se pravi za toliko in toliko milijard bomo dvignili zakladov. Za 255 milijard zakladov si bomo nakopali ne v začaranem risu, ampak na nešteti naših delovnih toriščih, na poljih, v rudnikih, tovarnah, delavnicah...

Kako obogatiti?

Včasih so pisali takšne recepte, kako je mogoče zlahka in tako rekoč čez noč obogateti. Pisali so jih tisti, ki so znali napisati najboljše navodilo. »Kako ostati večno neumen?« in »Zakaj se ne smem spametovati?« V tistih časih navadno ni bilo treba pameti tistim, ki so bogateli.

Zdaj gre za to, kako naj obogati delovno ljudstvo. Ne bova govorila o loteriji in ne o lovu za zlatom.

Kaj je prav za prav bogastvo?

Bogastvo je izobilje sadov dela ali kar imenujemo; pridelki in izdelki — dobrine. (Dalje)

Misli k izboljšanju našega kmetijstva

Razprava k obcnemu zboru Kmečke zveze za Slovensko Koroško

1. Več boljše krme!

Naša domovina je zelena. Njive in ne-
produktivne površine naše dežele znašajo
komaj 21.18 odstot., vse ostalo so travni-
ki, pašniki, planine in gozd. In vendar je
dejstvo, da s teh zelenih, več ali manj
s krmilnimi rastlinami poraslih površin
pridelamo vse premalo krme. Naša živina
strada. Strada vsled nezadostne množine
krme in vsled slabe kakovosti krmil.
Menda tudi na Slovenskem Koroškem v
splošnem ne pridelamo na glavo in dan
več kot 7 kg suhe krme. Rabili bi je pa
vsaj 12 kg. Na Danskem je pridelajo 17
kg na glavo in dan.

Vse naše prizadevanje o živinoreji z
uvvedbo drugih pasem, z uvozom dragih
plemenjakov, z vpeljavo smotne selek-
cije živine itd. ne bo rodilo zaželenega
uspeha in bo samo prazno razmetavanje
denarja, če naše živinoreje ne bomo po-
stavili na širši in močnejši temelj. Ta tem-
elj je: krepko pridelovanje krme.

Slavni ruski živinorejski strokovnjak
in učenjak Ivanov, katerega vsoporejamo
z največjim sadjarjem Mičurinom in sve-
tovno znanim ruskim poljedelcem Lisen-
kom, je s svojimi proučevanji dokazal, da
je osnova vsega oplemenjevanja pri ži-
vini v tem, da ji izboljšamo krmo in osta-
le življenjske pogoje.

»Več dobre krme!« To je klic, ki bi se
moral tudi pri nas glasiti od vasi do vasi,
od kmetije do kmetije. V namenu, da se
vsesplošno odzovemo temu klicu in ta-
ko odpravimo stoletno rano naše živi-
noreje — bo tudi Kmečka zveza za Slo-
vensko Koroško v prihodnjem času v be-
sedi in tisku ter ev. s posredovanjem sku-
šala pomagati našemu kmečkemu ljudstvu.

2. Naše planine

Kakor znano, se nahaja planšarsko go-
spodarstvo na Slovenskem Koroškem po-
vsem na tleh. Tudi ni čudno.

Saj je od vseh na Koroškem obstoje-
čih 7400 planin 6400, to je 90 odstotkov
v rokah grofov in druge gosposke in ima
naš človek le zelo omejene pravice na njih.
Vse naše planine so torej zato le bolj
gmajne, kjer se živina čez poletje za silo
preživi. O kakem načrtnem zboljšanju
planin ni dosti slišati. Vsa naša borba na
planinah bo morala v bodoče iti predvsem
za tem, da se uredijo na njih lastniške
pravice.

3. Reja donosnejše živine

Naše govedo v splošnem prepočasi od-
rašča, krmo slabo izrablja in je tudi pre-
malo molzno. Že v enem letu starosti bi
moralo tele doseči vsaj polovico teže od-
raslega goveda in dnevna poprečna
molznost tekom enega leta bi morala pri
kravi znašati vsaj 7 litrov, da bi reja

molznica bila donosna. Ob dnevni po-
prečni molznosti 4 do 5 l je komaj popla-
čana krma.

Kaj bomo morali vse ukreniti, da pri-
demo do donosnejše goveje živine, je
stvar posebnega referata, ki ga bo ob
priložnosti podal živinorejski referent
Kmečke zveze za Slovensko Koroško.
Predvidoma bomo morali posvečati več
paznje vzreji mlade živine, preskrbi z
dobrimi plemenjaki, boljši izbiri živine na
podlagi kontrole molznosti, boljšemu oskr-
bovanju itd. itd.

Za izbiro slabšega krompirja in od-
padkov iz mlekarstva bo prišla pri nas še
bolj v poštev prašičereja. Od vseh do-
mačih živali izrablja krmo najbolje pra-
šič. In marsikatera zadolžena kmetija se
je rešila propasti samo s pomočjo pra-
šičereje. Naše posebne naloge torej bo-
do, da posvetimo v bodoče plemenitvi,
odbiri, oskrbovanju in krmljenju svinj vso
skrb.

Ovčereja se je v zadnjih vojnih in po-
vojnih letih vsepovsod močno razširila.
Naša jezerska ovca je že od nekdaj slo-
vela po vsem svetu. Avstrijski strokov-
njaki sicer sedaj zatrljujejo, da pri nas
ovčereji ne pripada bogve kaka bodoč-
nost. Reja ovac pa bo vendar ostala go-
spodarsko upravičena pri našem gorskem
kmetu povsod tam, kjer so na razpolago
primerno zdrave, suhe pašne, katere se z
govedom le slabo ali sploh ne dajo iz-
koristiti.

V normalnih predvojnih časih so ko-
njereja, ako je zavzela na kmetiji preve-
lik obseg, smatrali za »točo pod streho«.
Trenutna povojna konjunktura pa je pri nas
govorila v prid konjereji. Dočim se bo
predvidoma z normalizacijo gospodarskih
razmer in s posplošenjem strojnega dela
reja konj v naših krajih znatno skrbila,
bo potrebno, da bodo ob Zilji posvečali
odnotni sloviti plemenski konjereji tudi
še nadalje vso pažnjo.

Donosnejšo gospodarsko panogo kot
pa navadno mislimo, predstavlja kokoš-
jereja. Saj nam 10 do 15 kur lahko daje
toliko dohodka kot srednjevelika krava
in tudi še več. Delo pri kokoših zaradi
tega v Slovenski Štajerski čestokrat ni
samo zadeva gospodinj, marveč tudi go-
spodarjev. In tudi na Slovenskem Koro-
škem bomo v poljedelskih krajih s pro-
stim izletom, pašo in domačo zrnato kr-
mo posvetili organizaciji kokošjereje
večjo pažnjo. Ne more nam biti vseeno,
če nam da kokoš na leto 60 ali 200 jajc.

4. Zboljšave in gradnje hlevov, svinja- kov in kurnic

Le v zadostno svetlih, suhih, zračnih
in primerno toplih oz. hladnih hlevih ži-
vina povoljno uspeva. Tudi pridobivanje

gnoja in gnojnice ter varčevanje s krmo
je mogoče le v hlevu s primerno ureje-
nimi stajami in jasi, na pr. s stajami
Rijavčnikovega tipa. Tudi tozadevno bo
morala Kmečka zveza za Slovensko Koro-
ško s primernim načrtovanjem in na-
sveti na licu mesta pomagati našim kme-
tovalcem.

5. Pravilno oskrbovanje naravnega gno- ja in umetnega gnojila

Danes predstavlja hlevski gnoj naj-
žlahtnejši pridelek naše kmetije. Žal pa
marsikje z gnojem ravna še prav po
mačehovski in gospodarstvu trpi vsled
tega stalno znatne izgube. Že pred 20 le-
ti so računali v Avstriji, da znaša ob po-
prečno malomarnem ravnanju z gnojem
izguba pri vsakem govedu 100 šilingov.

Dočim z umetnimi gnojili gnojimo le
rastlinam, gnojimo z hlevskim gnojem
rastlinam in zemlji. Kmečka zveza za Slo-
vensko Koroško bo v posameznih prime-
rih šla ljudem na roko z načrtovanjem
prilagodnega oskrbovanja, pravilne izgrad-
nje vzornih gnojšč in gnojščnih jam ter
kanalizacije.

K vsakemu gospodarstvu spada tudi
kompostni kup. On nam daje najvažnejše
gnojilo za travnike, kajti on ustvarja tem-
eljeje godnosti in s tem rodovitnosti tra-
višč.

Tudi uvedba zelenega gnojenja bo v
mnogih krajih s peščnato zemljo pri nas
na mestu. Saj je vsesplošno dokazano, da
nam krompir ob zelenem gnojenju celo
boljše obrodil kot ob uporabi hlevskega
gnoja.

Glede uporabe umetnih gnojil obstoja
med ljudstvom še največje neznanje in
marsikje se je izrazilo mnenje, da se
umetni gnoj imenuje zato umetni, ker je
v resnici umetnost pravilno uporabiti ga.
Tudi glede uporabe umetnih gnojil bo
treba pomagati našemu ljudstvu v bese-
di in tisku, da ga obvarujemo pred pre-
velikimi denarnimi izgubami in škodo
vsled nepravilne izbire in nepravilnega
trosenja ter mešanja gnojil.

5. Pridelovanje žita

Tudi temu bomo morali posvečati več
pažnje, da ne bomo gospodarili s preve-
likimi zgubami. Rožanski kmet splošno
računa pri žitu le s trikratnim pridelkom.
Teoretično pa smo ugotovili, da se nam
pridelovanje žita ne izplača, če ne pride-
lamo vsaj sedemkratno seme. Naše
stremljenje mora iti vendar dalje, da bo-
mo namreč redno pridelali tudi desetkrat-
no, petnajstkratno in dvajsetkratno seme.
Pri tem našem prizadevanju bomo mora-
li posvetiti vso pažnjo naslednjim okoli-
ščinam:

a) Globlje obdelovanje zemlje, po mož-
nosti s stroji. Rodovitnost zemlje namreč

ni odvisna samo od redilnih snovi, ki se
v njej nahajajo, marveč predvsem od te-
ga, v koliko so te snovi tudi za rastline
v raztopni obliki na razpolago.

b) Pravilno kolobarjenje in oskrbovanje
rastlin.

c) Zatiranje plevela in škodljivcev.

d) Smotno gojenje. (Tu pridejo do vel-
jave predvsem umetna gnojila in sicer
fosforna).

e) Seme in uvedba selekcije s posebnim
»priznavanjem« (Saatgutenerkennung)
najlepših posevkov širom Slovenske Koro-
ške potom Kmečke zveze za Slovensko
Koroško.

f) Pravilna setev, za katero bi po mož-
nosti uvedli vsestransko preizkušeno in
priznано strojno delo.

g) Spravljanje in shranjevanje žita ter
načrtovanje zdravih kašč.

7. Krompir

Krompir nam da poprečno v pogledu
hranilnih snovi dva- do trikrat več pridel-
ka kot žito. Izmenjava semena je pri krom-
pirju važnejša za uspešno pridelovanje
kot pri katerikoli drugi rastlini. Tudi tu-
kaj bo morala Kmečka zveza za Slovensko
Koroško izvesti posebno priznavanje oz.
selekcijo in mogoče tudi organizirano
menjevanje semena.

Znatno večje pridelke in tudi prav iz-
datno zmanjšanje ročnega dela bomo pri
pridelovanju krompirja dosegli z večjo
uporabo »vsekopača« (Velfachgerät), za
katerega oblast nudi tudi podpore.

8. Sadjarstvo

Le-to zavzema od leta do leta važnejše
mesto v našem kmetijstvu. Že leta 1920
so našli na Koroškem 2,5 do 3 milijone
sadnih dreves s poprečnim letnim pridel-
kom od 300 do 800 tisoč stotov sadja v
vrednosti 15 do 30 milijonov šilingov.

Za boljšo donosnost našega sadjarstva
bo Kmečka zveza za Slovensko Koroško
posplošila tečaje za sajenje in oskrbo-
vanje sadnega drevja ter tudi za boljšo
uporabo sadja in sadnih sokov.

S tem smo pretresli vse naše naj-
važnejše kmetijsko-gospodarske panoge,
razen — gozdarstva. 44.3 odstot. vse po-
vršine v deželi je porastlo z gozdom. To-
da na našega malega in srednjega slo-
venskega kmeta odpade žal le tako maj-
hen delež, da z gozdom kot rednim vi-
rom dohodkov ne more splošno računati.
Saj se že 37 odstot. vse gozdne površine
nahaja v rokah veleposestnikov z nad
100 ha gozda.

Našemu kmetu je torej gozd v sploš-
nem le zlata rezerva, zaklad, iz katerega
črpa samo v največji sili. Torej je potreb-
no, da posebno čuvamo naše slovenske
gozdove na Koroškem in skrb Kmečke
zveze za Slovensko Koroško bo tudi, da
bo dajala svojim članom morebitna poja-
snila tudi v raznih gozdno-gospodarskih
vprašanjih.

Vernik — Kočuški

PREŽIHOV VORANC:

12

NAŠI MEJNIKI

To je trakt mrtvaških celic vojaškega
sodišča, mrtvašnica Robottija, Gambre,
Graziolija. Širok hodnik je bohotno raz-
svetljen, pet temnih duri lomi v enakih
presledkih svetlo steno, iz teh temnih
duri pa zeva svetloba skozi štiriozlate
linice na hodnik. Ko da bi neke pošast-
ne sveče svetile štirim, petim mrtvaškim
odrom. Komu neki svetijo ti grozotni
svečniki ob tej uri? ...

Nakljub razsvetljavi je v tem bloku
vendar tiše kakor v sosednjih traktih, kjer
je v nerazsvetljenih celicah natlačenih na
stotine jetnikov. Vojaška straža je zadre-
mala na enem koncu, jetniška pa na dru-
gem koncu hodnika, kjer sanjata o toplem
soncu in vročem vinu Kalabrije. V fran-
čiškanski cerkvi bije ura polnoči. Mono-
toni odmev zvona se izgubi nad strehami
ujetega mesta. Še težak, kratek molk, nato
se začujejo kratki koraki iz prve celice,
kajti celica meri vsega le pet korakov, koj
na to odgovorijo enaki koraki iz druge
celice. Iz tretje pa se začuje najprej škrip
železne postelje, potem prestopijo po tleh
tudi tam enake, težke stopinje. Tri celice
so že žive, le dve sta še mrtvi, tihi. Iz
četrt se začuje kmalu nato kratek, a mi-
čen vzdih. V teh štirih celicah se nahaja-
jo štirje jetniki, štirje partizani, obsojeni

pred osmimi dnevi na smrt od vojaškega
sodišča. Advokati so vložili prošnje za po-
miloščenje in jetniki morajo umirati že
osem dni. Štiri celice so oživele popolno-
či, le peta celica ostane tiha. To je celica
za blazne, kamor so zaprli jetnika z na-
menom, da bi ob taki soseski postal bla-
zen.

Tedaj se iz prve celice začuje pritajen
a odločen glas:

»Janez!«

»Čujem, Jože!« odgovori koj nato dru-
ga celica.

»Ali Tone in France sčita?« sprašuje
glas iz prve celice.

»Tone ne spi!« odgovori koj tretja ce-
lica. Iz četrte pride le kratek vzdih.

Kratek molk, globokejši kakor molk
groba sledi, nato se oglasi prva celica:

»Danes se začne deveti dan!«

»In najbrž zadnji dan,« odgovori druga
celica.

»Morda pa nam podarijo življenje?« re-
če dvomljivo Tone iz tretje celice. Glasu
se pozna, da sam tega ne verjame.

»Jaz nato še mislim ne,« bruhne skoraj
krohota iz druge celice.

Spet molk, nato vpraša prva celica:

»Janez, ali si oženjen?«

»Sem, Jože!« odgovori druga celica.

»Ali imaš otroke, Janez?«

»Imam.«

»Koliko pa?« spet vprašuje. Čudno je,
vleči iz človeka ob tej uri.

»Sedem otrok, Jože!«

Prva celica, ki je — kakor podobno —
najsmelejša, spet osupne. Potem si opo-
more in reče nazaj:

»Sedem otrok, to je huda reč! Ali imaš
koga, ki bo zanje skrbel, Janez?«

»Brata so mi italijanski fašisti ubili, se-
stra je zaprta v Italiji. Huda stvar je to.«

Prva celica, ki je — kakor podobno,
najsmelejša, spet osupne, potem išče izho-
da iz mučnega položaja. »Tone, ali si ti
tudi oženjen?« vpraša v tretjo celico.

»Jože, seveda sem, toda moja žena je
lepa.«

»Lepa, praviš,« pomisli prva celica.

»Lepa, poudari še enkrat tretja celica.
V njenem glasu se je razločil sočen zvok
srca, ki je zapelo ob tej težki uri, kakor
da bi bilo svobodno.

Molk, ki je nato spet nastal, je zmotil le
nov, odsoten vzdih iz četrte celice. Ali
kakor da bi ta odmev prihajal kdo ve od
kod, so ga prve tri celice skušale presli-
šati.

»Francetu je hudo,« je rekel Janez, nato
pa topotnil z okovano nogo ob tla, ko da
bi hotel pregnati puste misli.

Podobno je bilo, da je tudi Jožeta v
prvi celici hotelo ganiti, kajti z močnim
glasom, ne oziraje se na stražo na hodniku,
je vprašal kakor da bi molil, tovariša s
sedmimi otroki:

»Janez, ali ti je kaj žal? ...«

»Meni, Jože! Mi ni bilo nikoli in mi ni-
koli ne bo ...!« je odgovoril Janezov
glas, trd kakor kletev.

Takrat se je jela prebujati straža.

»Srečno, tovariši!« je takrat bruhnilo iz
celice za blazne. Jetnikovo srce ni imelo
več prostora v tesni celici in je skozi li-
nico kriknilo tovarišem zadnji pozdrav.

Prihodnje jutro so odpeljali v Gramozno
jamo na ljubljanskem polju štiri na smrt
obsojene partizane ...

Oče

Valentin Kravar, ki so mu kratko re-
kli Krava, je bil star kmet, prav za prav
kmetič. Imel je šest otrok, štiri sinove in
dve hčeri, ki so bili vsi odrasli in so šli
vsi po svetu za delom. Na stara leta je
moral sam z ženo garati na grunt. Ko
so Nemci okupirali našo deželo, je prav
najmlajši sin odšel nekam v Avstrijo
zato, da bi mu ne bilo treba oditi na
vojsko. Stopil je v delovno službo bog
ve kje.

(Dalje.)

Isdalatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Frane Petek,
Velikovec. Glavni urednik: Dr. France Zwitter, odgo-
vorni urednik: Franc Ogrič, oba Celovec, Haimstraße 6
uprava: Celovec, Völkermarkter Straße 21. Dopolni se naj
posiljajo na naslov: Celovec (Klagenfurt), Postamt 1, Post-
schloßbach 372. Tiska: »Kärntner Volkswirtschaft G. m. b. H.«
Klagenfurt, 10 »Hohenstraße 7.